

**KEMENTERIAN SUMBER ASLI, ALAM SEKITAR DAN
PERUBAHAN IKLIM
JABATAN PERHUTANAN SEMENANJUNG MALAYSIA
JABATAN PERHUTANAN NEGERI¹
JABATAN PERHUTANAN SABAH
JABATAN HUTAN SARAWAK
PENGURUSAN HUTAN DAN IMPAK KEPADA ALAM SEKITAR**

Perkara Utama

**Apa yang
diaudit?**

- Malaysia merupakan sebuah negara tropika yang meliputi keluasan tanah seluas kira-kira 33 juta hektar (ha), yang terdiri daripada tiga wilayah iaitu Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak. Malaysia mengiktiraf hutan sebagai khazanah warisan negara yang strategik dan komited untuk mengekalkan kawasan hutan yang mencukupi bagi kepentingan perkhidmatan ekosistem hutan, konservasi kepelbagaian biologi, perlindungan alam sekitar dan penggunaan sumber secara berkekalan ke arah pembangunan sosioekonomi negara dan kesejahteraan generasi kini dan akan datang.
- Dasar Perhutanan Malaysia menyatakan bahawa Malaysia komited untuk terus mengekalkan sekurang-kurangnya 50% daripada keluasan tanah negara sebagai hutan dan litupan pokok.
- Pengauditan melibatkan penilaian terhadap pengurusan hutan dan impak kepada alam sekitar meliputi tempoh tahun 2016 hingga 2021. Penilaian merangkumi dua bidang utama Audit iaitu prestasi dan pengurusan aktiviti. Analisis Audit terhadap data pengurusan hutan bagi sembilan negeri iaitu Johor, Kedah, Kelantan, Pahang, Perak, Sabah, Sarawak, Selangor dan Terengganu juga telah dilaksanakan.
- Prestasi aktiviti dinilai berdasarkan pencapaian output dan keberhasilan meliputi faedah/impak aktiviti perhutanan terhadap aspek ekonomi, sosial dan alam sekitar. Pencapaian output dinilai berdasarkan lima perkara iaitu Litupan Hutan, Pewartaan, Pengeluaran dan Penggunaan Hasil Hutan, Penubuhan Ladang Hutan dan Rangkaian Ekologi. Selain itu, pencapaian keberhasilan pula dinilai berdasarkan kepada empat perkara iaitu Industri Perhutanan, Kesejahteraan Sosial dan Hidupan Liar, Kawasan Sensitif Alam Sekitar serta Kesan kepada Alam Sekitar.
- Penilaian terhadap pengurusan aktiviti adalah berdasarkan kepada enam perkara iaitu Pencapaian Kewangan, Pengurusan Sumber Hutan, Pembangunan Hutan Asli, Pengurusan Projek Pembangunan Ladang Hutan, Penguatkuasaan dan Pemantauan Sumber Hutan serta Sistem dan Teknologi Perhutanan.

¹ Johor, Kedah, Kelantan, Pahang, Perak, Selangor dan Terengganu

Mengapa ia penting untuk diaudit?

- Pengauditan ini dijalankan untuk menilai sama ada pengurusan hutan telah dilaksanakan dengan berhemat, cekap dan berkesan untuk mengekalkan kawasan hutan yang mencukupi bagi kepentingan perkhidmatan ekosistem, konservasi kepelbagaian biologi, perlindungan alam sekitar, penggunaan sumber secara berkekalan dan pembangunan sosioekonomi.

Apa yang ditemui Audit?

Secara keseluruhannya, berdasarkan skop pengauditan pengurusan hutan di Malaysia telah diurus secara berkekalan bagi memberi manfaat sosioekonomi dan mengekalkan kelestarian alam sekitar. Bagaimanapun, berdasarkan sampel Audit yang disemak terhadap sembilan negeri, terdapat kes di mana kelemahan pengurusan hutan bagi aktiviti pembalakan, pembangunan ladang hutan, perlombongan dan kuari di dalam HSK telah memberi impak negatif kepada alam sekitar.

PENCAPAIAN OUTPUT

i. Litupan Hutan

- Keluasan berhutan di Wilayah Semenanjung Malaysia meliputi 5.77 juta ha pada tahun 2016 menunjukkan trend penurunan sebanyak 78,579 ha (1.4%) kepada seluas 5.69 juta ha pada tahun 2020. Bagaimanapun, didapati peningkatan sebanyak 32,390 ha kepada 5.73 juta ha pada tahun 2021.
- Di Wilayah Sabah, keluasan litupan hutan berukuran 4.56 juta ha pada tahun 2016 meningkat sebanyak 209,081 ha (4.6%) pada tahun 2017 dan kekal sehingga tahun berikutnya. Pada tahun 2019, berlaku trend penurunan sebanyak 87,855 ha (1.8%) dan kekal sehingga tahun 2021 pada keluasan 4.68 juta ha.
- Bagi Wilayah Sarawak, keluasan kawasan berhutan telah menunjukkan trend penurunan sebanyak 264,440 ha (3.3%) bermula pada tahun 2016 iaitu seluas 7.91 juta ha kepada 7.65 juta ha pada tahun 2021.
- Litupan kawasan berhutan Malaysia setakat 31 Disember 2021 adalah seluas 18.05 juta ha (54.6%) daripada 33.07 juta ha keluasan tanah negara selaras dengan komitmen negara untuk mengekalkan sekurang-kurangnya 50% daripada keluasan tanah negara dengan litupan kawasan berhutan.

ii. Pewartaan

- Bagi tahun 2016 sehingga 2021, HSK di Semenanjung Malaysia telah diwartakan dengan keluasan 78,259 ha manakala seluas 61,612 ha telah dinyahwarta. Secara keseluruhan, pewartaan telah melebihi penyahwartaan seluas 16,647 ha.
- Di Wilayah Sabah, seluas 50,616.73 ha melibatkan 46 kawasan baru telah diwartakan sebagai Hutan Simpan berbanding nyahwarta seluas 27,395.48 ha melibatkan 49 Hutan Simpan. Selain itu, seluas 123,012.05 ha melibatkan 17 Hutan Simpan telah dikelaskan semula.

- Di Wilayah Sarawak, HSK yang telah diwartakan seluas 3.94 ha (65.7%) berbanding dengan sasaran 6 juta ha. Kawasan Terlindung Sepenuhnya telah diwartakan seluas 0.87 ha (87%) berbanding dengan sasaran 1 juta ha.
- Bilangan Kampung Orang Asli (KOA) sehingga 31 Disember 2021 adalah sebanyak 853 kampung dengan keluasan 134,513 ha. Bagaimanapun, bilangan KOA yang diwartakan hanya sebanyak 215 (25.5%) buah kampung dengan keluasan 40,628.45 ha.

iii. Pengeluaran dan Penggunaan Hasil Hutan

- Jumlah keseluruhan pengeluaran kayu balak Malaysia adalah sebanyak 64.54 juta m³ bagi tempoh tahun 2016 hingga 2021. Ia menunjukkan trend menurun sebanyak 8.15 juta m³ (53.6%) dari tahun 2016 sebanyak 15.2 juta m³ kepada 7.05 juta m³ pada tahun 2021. Penggunaan kayu balak bagi tahun 2016 sehingga 2021 pula adalah sebanyak 59.47 juta m³. Jumlah penggunaan kayu balak menunjukkan trend menurun sebanyak 4.79 juta m³ (40.4%) dari tahun 2016 sebanyak 11.76 juta m³ kepada 6.97 juta m³ pada tahun 2021.
- Jumlah pengeluaran kayu gergaji bagi tahun 2016 sehingga 2021 adalah sebanyak 17.69 juta m³. Ia menunjukkan trend menurun sebanyak 1.47 juta m³ (43.2%) dari tahun 2016 sebanyak 3.4 juta m³ kepada 1.93 juta m³ pada tahun 2021. Kuantiti penggunaan kayu gergaji bagi tahun 2016 sehingga 2021 pula adalah sebanyak 2.82 juta m³. Penggunaan kayu gergaji menunjukkan penurunan pada tahun 2017 dan 2020 masing-masing sebanyak 0.1 juta m³ (15.2%) dan 0.22 juta m³ (28.2%).
- Berdasarkan kelulusan Majlis Tanah Negara (MTN), keseluruhan Catuan Tebangan Tahunan (CTT) untuk Malaysia bagi tempoh Rancangan Malaysia Ke-11 (RMKe-11) adalah seluas 1.23 juta ha (246,888 ha setahun) yang mana dianggarkan dapat menghasilkan sebanyak 65.28 juta m³ kayu-kayan (13.06 juta m³ setahun). Bagi tempoh RMKe-12, jumlah CTT adalah seluas 1.16 juta ha atau 232,710 ha setahun. Bagi tempoh tahun 2016 hingga 2021, CTT yang diusahailah adalah seluas 1.02 juta ha (69.2%) atau 38.90 juta m³ tidak melebihi CTT yang diluluskan seluas 1.47 juta ha atau 71.8 juta m³ kayu-kayan.

iv. Penubuhan Ladang Hutan

- Keluasan kawasan Zon Pembangunan Ladang Hutan (ZPLH) dalam HSK di Semenanjung Malaysia yang ditetapkan oleh MTN adalah seluas 439,189 ha manakala keluasan yang diluluskan oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri (MMKN) adalah seluas 389,645.64 ha (88.7%). Seluas 213,522.19 ha (54.8%) daripada kawasan tersebut telah diusahailah. Daripada keluasan yang diusahailah secara tebang habis, hanya 113,039.50 ha (52.9%) telah dibuat penanaman dan baki seluas 100,482.69 ha (47.1%) masih belum dibuat penanaman.

- Empat negeri iaitu Pahang, Kedah, Selangor dan Negeri Sembilan telah meluluskan ZPLH melebihi had yang ditetapkan oleh MTN iaitu masing-masing seluas 63,903.05 ha, 12,463.63 ha, 381 ha dan 88.21 ha.
- Negeri Kelantan, Pahang dan Johor telah merekodkan keluasan kawasan usahasil tertinggi iaitu masing-masing seluas 105,331.24 ha, 46,851.40 ha dan 29,512.65 ha.
- Sehingga September 2021, Negeri Kelantan, Pahang dan Johor telah merekodkan keluasan kawasan tidak ditanam tertinggi iaitu masing-masing seluas 64,825.20 ha (61.5%), 18,016.91 ha (38.5%) dan 7,127.96 ha (24.2%) daripada keluasan kawasan ladang hutan yang telah diusahasil.
- Bagi Wilayah Sabah, keluasan pembukaan kawasan hutan asli adalah lebih besar berbanding kawasan yang ditanam. Sebanyak 37 syarikat telah diberikan kelulusan untuk membangunkan ladang hutan di dalam HSK dengan keluasan yang telah diusahasil seluas 272,246 ha. Daripada keseluruhan kawasan usahasil tersebut, seluas 109,103 ha (40.1%) kawasan masih belum dibuat penanaman.
- Bagi Wilayah Sarawak, terdapat 48 syarikat yang telah diberikan kelulusan bagi membangunkan ladang hutan. Sehingga 31 Disember 2021, seluas 0.52 juta ha (52.2%) penanaman telah dibuat berbanding dengan keluasan kawasan yang telah disasarkan, manakala seluas 0.48 juta ha (47.8%) kawasan masih belum dibuat penanaman.

v. Kehilangan Stok Karbon Atas Tanah

Keluasan kawasan telah diusahasil tetapi belum ditanam adalah seluas 842,514.69 ha (6.8%) daripada jumlah keluasan HSK/HS/Estet Hutan Kekal iaitu 12,362,029 ha telah hilang keupayaan penyimpanan stok karbon. Kawasan tersebut telah hilang keupayaan untuk menyimpan stok karbon dengan anggaran sebanyak 118.08 Mt C.

vi. Rangkaian Ekologi

- Bagi projek Central Forest Spine (CFS), sebanyak 145 strategi (41%) daripada 356 strategi yang ditetapkan belum dilaksanakan, 54 strategi (15%) sedang dilaksanakan dan 157 strategi (44%) telah disiapkan bagi lapan negeri.
- Negeri yang menunjukkan kemajuan pelaksanaan strategi yang paling rendah disiapkan ialah negeri Perak sebanyak 22.2% (12 daripada 54 strategi), Kelantan sebanyak 25% (8 daripada 32 strategi), Johor sebanyak 31% (18 daripada 58 strategi) dan Terengganu sebanyak 46.7% (14 daripada 30 strategi).
- Bagi projek Heart of Borneo (HoB), sasaran dan pencapaian output bagi Wilayah Sabah mendapati lima daripada lapan sasaran output yang ditetapkan berjaya dicapai. Bagi wilayah Sarawak, hanya satu daripada tiga sasaran output yang ditetapkan tercapai.

PENCAPAIAN KEBERHASILAN

- **Aspek ekonomi** – sumbangan sektor perhutanan dari tahun 2016 hingga 2021 terhadap Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) Malaysia adalah sejumlah RM45.451 bilion iaitu 0.5% antara RM6.601 bilion (0.4%) hingga RM9.246 bilion (0.7%). Peluang pekerjaan dalam sektor perhutanan di Semenanjung Malaysia telah menunjukkan trend penurunan sebanyak 7,862 orang pekerja (25.7%) dari 30,591 orang pekerja mulai tahun 2018 kepada 22,729 orang pekerja pada tahun 2021. Bagi Wilayah Sabah, bilangan pekerjaan jauh berkurangan berbanding pada tahun 2016 sebanyak 20,401 orang pekerja dengan pengurangan 12,487 orang pekerja (61.2%) kepada 7,914 orang pekerja pada tahun 2021. Pengurangan ini turut direkodkan bagi Wilayah Sarawak iaitu melebihi 50% berbanding tahun 2016 sebanyak 33,423 orang pekerja kepada 14,187 orang pekerja pada tahun 2021.
- **Aspek sosial** – 89% daripada 188 orang responden orang asli dan orang asal bersetuju bahawa aktiviti pengusahasilan hutan telah menjejaskan bekalan dan kualiti air serta sungai; ekonomi setempat; dan sosiobudaya. Selain itu, konflik antara manusia dan hidupan liar menunjukkan sebanyak 56,349 kes aduan dan 2,562 kes kemalangan jalan raya (roadkill) telah diterima oleh Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara (PERHILITAN) bagi tempoh tahun 2016 hingga 2021.
- **Aspek alam sekitar** – kurang memuaskan kerana berlaku kes yang memberi impak negatif terhadap alam sekitar daripada aktiviti usahasil, perlombongan, Projek PLH dan pencerobohan. Pelanggaran kepada Syarat Kelulusan Laporan Penilaian Kesan kepada Alam Sekeliling (EIA) menyebabkan berlakunya pencemaran udara, pencemaran sumber air, runtuh tanah dan banjir.

PENGURUSAN AKTIVITI

- Penemuan dalam **pencapaian kewangan** seperti berikut:
 - Bagi tempoh 2016 hingga 2021 peruntukan mengurus dan pembangunan yang disalurkan oleh KeTSA kepada JPSM, FRIM, JPS, JHS dan PERHILITAN masing-masing berjumlah RM1,047.84 juta dan RM710.51 juta berbanding perbelanjaan masing-masing berjumlah RM1,042.89 juta (99.5%) dan RM688.76 juta (97%).
 - Di bawah Skim Pinjaman bagi Program Pembangunan Ladang Hutan (PPLH) sejumlah RM940.75 juta telah diluluskan untuk pembangunan seluas 129,575.99 ha ladang hutan yang melibatkan RM570.52 juta (60.6%) bagi pinjaman dari Wilayah Semenanjung Malaysia, RM297.90 juta (31.7%) dari Wilayah Sabah dan RM72.33 juta (7.7%) dari Wilayah Sarawak. Kutipan pembayaran balik pinjaman secara keseluruhannya adalah rendah iaitu RM27.91 juta (3%) daripada jumlah keseluruhan pinjaman yang diluluskan.

- Kelemahan dalam **pengurusan sumber hutan** seperti berikut:
 - Rancangan Pengurusan Hutan (RPH)/Forest Management Plan (FMP) didapati tiada petunjuk utama dan sasaran serta tempoh untuk menilai pencapaian keberhasilan terhadap RPH, penyediaan RPH tidak mengikut format ditetapkan, pelan Zon Pembangunan Ladang Hutan (ZPLH) tidak dikemukakan bersama RPH 2016 – 2025 dan pelan Sektor Hutan / FMP yang menyeluruh tidak disediakan.
 - Kajian Semakan Separuh Penggal (SSP) bagi RPH belum dilaksanakan (Kelantan); kesemua FMP di peringkat FMU Wilayah Sarawak masih belum melaksanakan kajian semula; dan laporan yang disediakan tidak menunjukkan kuantiti sasaran/pencapaian (Terengganu).
 - Bagi pelaksanaan RPH, lima (7.9%) strategi merekodkan pencapaian kurang daripada 50% dan 17 (27%) daripada 63 strategi yang disasarkan belum dilaksanakan di Negeri Johor. Bagi Negeri Terengganu, lebih 50% sasaran tidak tercapai.
- Penemuan dalam pengurusan **pembangunan hutan asli** seperti berikut:

Usahasil

Berlaku pelanggaran dan ketidakpatuhan terhadap peraturan, syarat, garis panduan serta perintah berkaitan seperti berikut:

- Di Semenanjung Malaysia, terdapat kes pelanggaran terhadap Syarat Lesen dan Syarat Tambahan Lesen Mengambil Hasil Hutan di mana berlakunya lebihan tebang pokok dalam zon penampian, pembukaan kawasan/jalan untuk menjalankan tebang tanpa kawalan, lorong penarik, jalan tuju dan matau sementara dibina melebihi keluasan yang diluluskan serta terdapat kes kerosakan pada tanda zon penampian. Selain itu, tiga kes nombor siri *tag* yang ditanda pada pokok tebang dan pokok ibu berbeza dengan rekod dalam Buku Penandaan Pokok dan lima lesen usahasil yang diluluskan dalam tahun 2020 dan 2021 tidak menggunakan keputusan Pre-F kawasan yang diluluskan. Bagi aktiviti rawatan silviltultur, 322 daripada 353 kerja Post-F bernilai RM2.9 juta masih belum dilaksanakan walaupun keputusan analisis Post-F telah ditentukan.
- Di Wilayah Sarawak, lima lesen tidak mematuhi lima daripada enam syarat aktiviti selepas penuaian dan bayaran ganti rugi tertentu hutan (LAD) sebanyak RM60,903 telah dikenakan oleh Jabatan Hutan Sarawak. Selain itu, terdapat kes pelanggaran/ketidakpatuhan pengurusan sampah sarap, pembuangan sisa tumbuhan, pencemaran tanah, pemeliharaan dan pengekalan zon penampian, serta penilaian kualiti air dari aspek kemasinan, kekeruhan, pH serta oksigen terlarut.
- Di Wilayah Sabah, terdapat satu lesen tidak mengemukakan permohonan EIA atau PMM kepada pihak JAS. Selain itu, terdapat kes pelanggaran syarat perjanjian alam sekitar yang melibatkan kawalan terhadap hakisan tanah, pemendapan kelodak, perlindungan sungai, bahan minyak, sisa toksik dan sisa pepejal di kawasan pelesen.

Perlombongan

Berlaku pelanggaran dan ketidakpatuhan terhadap peraturan serta perintah berkaitan seperti berikut:

- Tiga lesen usahasil dikeluarkan tanpa menyediakan Surat Kelulusan Skim Pengendalian Melombong (SKSPM) dan Laporan EIA. Terdapat juga tujuh kelulusan lesen yang melibatkan Kawasan Sensitif Alam Sekitar (KSAS) manakala dua lesen telah menjalankan aktiviti perlombongan sebelum kelulusan EIA diperoleh dari JAS. Selain itu, tiada rawatan silvilkultur atau penanaman semula pokok selepas aktiviti usahasil secara tebang habis dilakukan.
- Terdapat kes cerun runtuh dan masuk ke dalam anak sungai di kawasan perlombongan. Pembinaan *tailing pond* pada dua saluran anak sungai aktif menyebabkan gangguan dan hadangan kepada aliran anak sungai. Benteng tidak dibina di sekeliling tempat simpanan bahan mentah dan bahan api cecair untuk mengawal sebarang tumpahan.

Kuari

Berlaku pelanggaran terhadap ketetapan Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 [Akta 127] serta peraturan dan perintah berkaitan seperti berikut:

- Zon penampan yang dilanggar tidak dipulihkan semula, ciri fizikal Zon Penampan Alur Air (ZPAA) dan alur air telah musnah kerana pembinaan jalan kuari dibina merentasi laluan asal aliran air.
- Bahan buangan seperti minyak hidraulik / diesel diletakkan di kawasan terbuka dan tidak diuruskan dengan baik. Berlaku kegagalan reka bentuk benteng (*bundwall*) yang menempatkan *skid tank* diesel. Bukaan kecil menyebabkan sisa minyak diesel mengalir bersama air larian hujan.
- Pembinaan takungan air tanpa kebenaran dan mengganggu alur air menjadi keruh. Kandungan terampai dalam air melebihi had 50 mg/l yang ditetapkan, iaitu 156 mg/l serta pelanggaran sempadan/gangguan kepada alur air (*overburden*).
- Perangkap mendap tidak dibina menyebabkan kualiti air melebihi bacaan Total Suspended Solids (TSS) dan Nephelometric Turbidity Unit (NTU) yang dibenarkan.

Restorasi

Aktiviti pemantauan telah dijalankan namun didapati masih berlaku kelemahan seperti berikut:

- Setakat 31 Disember 2021, pencapaian keluasan kawasan hutan terosot yang dipulihkan hanya seluas 827 ha (50.4%) berbanding sasaran 1,640 ha. Manakala, pencapaian tanaman pokok pelbagai spesies hanya sebanyak 0.48 juta pokok (46.4%) berbanding sasaran 1.03 juta pokok.

- 18 daripada 41 kerja pemulihan hutan dan pemuliharaan kawasan terosot didapati 17,331 (48.6%) daripada 35,638 pokok telah mati melibatkan anggaran keluasan 38.08 ha. Kawasan tanaman dilitupi lalang dan tumbuhan liar berketinggian melebihi 1.3 meter.

Tapak Ramsar Tasek Bera (TRTB)

Aktiviti pemantauan telah dijalankan namun didapati masih berlaku kelemahan seperti berikut:

- Penerokaan 377 ha kawasan TRTB HS oleh agensi luar atau individu dan pembukaan tanah untuk perladangan di kawasan zon penampungan menyebabkan ciri alam semula jadi semakin terhakis dan seluas 548 ha kawasan terosot.
 - Lintasan laluan hidupan liar antara TRTB dan HS Chini Tambahan seperti di kawasan Sungai Bera telah terjejas mengakibatkan kemudahan pelancongan di kawasan resort dirosakkan oleh sekumpulan gajah liar.
 - Lapan daripada 11 stesen pemantauan menunjukkan tahap kualiti air rendah (Kelas III).
- Kelemahan dalam **pengurusan projek pembangunan ladang hutan** seperti berikut:
 - Empat negeri tidak memulakan aktiviti penanaman mengikut tempoh yang ditetapkan antara 1 bulan hingga 14 tahun melibatkan kawasan seluas 70,780.93 ha.
 - Di Wilayah Semenanjung Malaysia, kawasan yang ditanam dengan spesies bukan ladang hutan adalah seluas 21,684.36 ha (18.1%). Spesies pokok yang terlibat adalah kelapa sawit seluas 11,698.48 ha, durian seluas 7,241.80 ha dan lain-lain tanaman seluas 2,744.08 ha. Di Wilayah Sarawak, penanaman kelapa sawit diluluskan Kerajaan negeri sebanyak 20% daripada keseluruhan lesen ladang hutan dan hanya untuk satu pusingan sahaja (25 tahun) ber keluasan 255,308 ha.
 - Rawatan silvikultur terhadap pokok ladang hutan tidak memuaskan di mana tiada aktiviti rawatan seperti merumput, menebas, dan membaja dilaksanakan.
 - Berlaku ketidakpatuhan terhadap syarat lesen, syarat permit, syarat EIA dan peraturan lain yang berkaitan seperti berikut:
 - i. Laporan EIA bagi spesies durian yang ditanam tidak disediakan dan pokok durian tidak ditanam selingan dengan pokok hutan.
 - ii. 31 lesen tidak kemuka laporan EIA semasa permohonan dibuat.
 - iii. 37 lesen tidak menyediakan Pelan Pengurusan Alam Sekitar (EMP). 31 lesen yang diluluskan tidak melantik Environmental Officer (EO) dan 33 Borang EIA 1-18 tidak dikemukakan kepada JAS negeri.

- iv. Permit penggunaan Projek PLH dikeluarkan kepada lima syarikat melibatkan kawasan seluas 1,850 ha walaupun berada di luar kawasan Zon Pembangunan Ladang Hutan.
 - v. Aktiviti ladang hutan seluas 402.34 ha telah diusahakan oleh tiga syarikat tanpa permit penggunaan sejak tahun 2007.
- Penemuan bagi aktiviti **penguatkuasaan dan pemantauan sumber hutan** adalah seperti berikut:
 - Dari tahun 2016 hingga 2021 terdapat baki lewat selesai kertas siasatan melebihi tiga bulan untuk Semenanjung Malaysia sebanyak 671 kes (18.7%).
 - Seluas 35,789.59 ha kawasan dalam HSK yang melibatkan 851 lokasi di Malaysia direkodkan telah diteroka secara haram dengan pelbagai aktiviti seperti aktiviti pertanian, perlombongan, penempatan, pembinaan bangunan, pembinaan jeti, aktiviti akuakultur, tanah perkuburan, kawasan rekreasi, gerai makan dan rumah ibadat.
 - SIRIM telah mengeluarkan surat *Suspension of Certification* kepada Jabatan Perhutanan Negeri Kelantan kerana gagal memenuhi kriteria pensijilan MC&I (Hutan Asli).
 - Kelemahan dalam **pengurusan sistem dan teknologi perhutanan** seperti berikut:
 - Di Wilayah Semenanjung Malaysia, sistem eGP dan sistem FMRS digunakan bagi tujuan pemantauan dan penguatkuasaan. Bagaimanapun, pengemaskinian ke pangkalan data geospasial tidak dilaksanakan bagi sembilan maklumat sumber hutan.
 - Maklumat data geospasial dalam sistem eGP dan FMRS bagi data keluasan HSK, kelarian sempadan dan data lesen/permit tidak dikemas kini. Kedua-dua sistem ini tidak digunakan secara optimum dan kurang berkesan disebabkan pengemaskinian maklumat sumber hutan tidak dilaksanakan serta data atau imej yang digunakan bukan secara masa nyata (real time).
 - Bagi Wilayah Sarawak, Pesawat DA42-MPP digunakan untuk tujuan pemantauan dan penguatkuasaan. Bagaimanapun, bagi tempoh bulan Mac hingga Jun 2022, pesawat tersebut masih belum digunakan secara optimum. Pesawat DA42-MPP hanya digunakan sebanyak 135 jam 25 minit atau 84.5% berbanding 160 jam yang sepatutnya.
 - Di Wilayah Sabah, sistem iForSabah yang menggunakan pelantar Sistem Maklumat Geografi (GIS) digunakan bagi menyokong usaha kerajaan negeri menjadikan data perhutanan yang sistematik untuk mendokumentasikan kekayaan sumber hutan dalam satu sistem. Bagaimanapun, ia masih dalam fasa pembangunan.

**Apa yang
disyorkan
Audit?**

- NRECC, JPSM, JHS dan JPS melaksanakan proses pengumpulan dan verifikasi data kawasan berhutan nasional secara tahunan dengan mewujudkan pangkalan data yang lengkap mengenai HSK, kawasan perlindungan dan hutan tanah Kerajaan.
- NRECC meningkatkan kerjasama antara kerajaan negeri dalam menyediakan hala tuju atau pelan tindakan bagi pelaksanaan pengurusan hutan secara berkekalan melalui tadbir urus yang baik dan amalan terbaik bagi memastikan sektor perhutanan terus menyumbang ke arah pencapaian pembangunan lestari negara.
- NRECC, Kementerian Perlindungan dan Komoditi dan jabatan/agensi terlibat menjalankan kajian dan penilaian kejayaan program pembangunan ladang hutan dari aspek ekonomi, sosial dan alam sekitar serta kajian kesan jangka panjang terhadap tahap kemerosotan ekosistem, spesies tanaman dan risiko bencana alam serta kesan negatif kepada alam sekitar dan masyarakat.
- JPSM, JHS, JPS dan agensi penguatkuasa terlibat meningkatkan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan secara bersepadu bagi memastikan setiap projek pembangunan di kawasan berhutan mematuhi syarat pembangunan yang ditetapkan termasuk aspek pematuhan alam sekitar. Mengambil tindakan perundangan terhadap pelanggaran syarat lesen, syarat kelulusan EIA dan garis panduan berkaitan alam sekitar.
- Menggunakan data geospasial, teknologi perhutanan, sistem hiperspektral dan War Room secara optimum dalam pengurusan hutan serta pemantauan pembangunan di kawasan berhutan bagi mengatasi kekurangan sumber manusia di lapangan.